

Styrgruppsmöte 5 november 2020, Minnesanteckningar

Närvarande: Anna Thore ordf. Kalmarsundskommissionen, Roger Gustafsson Region Kalmar, Anders Johansson Mönsterås, Staffan Johnson Kalmar, Bodil Liedberg Jönsson Oskarshamn, Anneli Nielsen Mönsterås, Åsa Felix Everbrandt Mörbylånga, Staffan Åsén Mörbylånga, Kjell-Åke Larsson Västervik, Gun Lindberg Västervik, Tobias Facchini Regionen, Catherine Legrand LNU, Håkan Lundgren LRF, Renate Foks Vattenråden, Jan Vågesjö LEVA, LRF, Henrik Nilsson Bokor Torsås, Hanna Gustafsson Torsås, Irene Bohman Vattenmyndigheten, Carina Pålsson Länsstyrelsen, Johanna Eriksson Kalmar, Susanna Minnhagen samordnare

Handlingsplaner - Anna Thore

Anna inleder med att berätta om handlingsplanerna som tagits fram i projektet "Race for the Baltic" 2018. Med hjälp av konsulter och länsstyrelsen har siffror satts på hur mycket utsläpp av vattenburen fosfor och kväve varje kustkommun i länet måste minska för att uppnå god status i våra vatten. Projektet tog även fram en kommungemensam mall med förslag till struktur för politiskt tagen handlingsplan. Mycket tid och pengar har lagts på att ta fram handlingsplanerna så det är viktigt att de används och förankras.

Hur ser det ut i kommunerna med detta arbete?

Västervik: Arbetar med planen och den är politiskt antagen.

Kalmar: arbetar med planen och ska tas upp politiskt inom kort.

Oskarshamn: Ligger på samhällsbyggnadsnämnden. Bodil undersöker frågan vidare och återkopplar

Mönsterås: De har prioriterat miljömålen men inte behandlat planen politiskt. Anneli kollar om planen kan tänkas ingå i pågående arbete med miljömålen.

Torsås: Har jobbat med frågorna länge, konkreta mål och åtgärder finns i kommunens arbete. Hanna kollar upp nuvarande status och återkommer.

Mörbylånga: ingen politiskt antagen plan. Förberedelser finns. Jobbar med att koppla ihop med pågående LOVA-projekt.

Susanna skickar ut framtaget material igen så att det blir lättare att hitta (alt gör tillgängligt på en hemsida och skickar länk)

Gun skickar länk till hemsida där Västerviks antagna plan finns.

Anna föreslår ett riksuttalande om våra handlingsplaner för att visa på goda exempel. Styrgruppen tycker att det är en bra idé men tid för att kolla status först behövs. Underlaget och exempel kan behöva göras tillgängligt igen, på någon gemensam hemsida eller liknande. **Susanna och Anna gör ett utskick för att påminna om återkoppling med beskrivning av vilken typ av återkoppling vi behöver.** Hur ser det ut i resp. kommun och hur tänker man framåt? Detta sammanställs till en lägesrapport

Remiss övergödningsutredningen – Susanna Minnhagen

Utredningen [Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning](#) har varit på remiss hos Kalmar, Västervik och Länsstyrelsen under 2020. Några viktiga förslag berör ändringar i miljöbalken, bl.a. undantag från strandskydd samt biotopskydd för våtmarker och dammar som anlagts i syfte att minska näringsbelastning. Utredningen föreslår även fortsatta utredningar, bl.a. om att avskaffa det absoluta kravet att åtgärda utsläpp av fosfor och kväve vid källan.

Studieresa till Gotland - Roger Gustavsson

Roger informerar om LEVA-projektets studieresa till Gotland, där representanter från LRF, Lst Kalmar, Lst Gotland och kommunerna i LEVA var med. Målet var att se hur de jobbar på Gotland för att säkra bevattning och minska näringsutsläpp från jordbruk. Intrycket är att man arbetar annorlunda. Bl.a. kan man få LBU investeringsstöd för rena bevattningsdammar. Detta vore en god idé att implementera även i Kalmar län. Carina Pålsson: investeringsstöd för bevattningsdammar kommer förhoppningsvis i nästa LBP.

LEVA-projektet i Kalmar län, resultat hittills -Jan Vågesjö

LEVA jobbar mot mål Ingen övergödning och Livsmedelsstrategin. Har kommit att handla mycket om bevattningsdammar som ju kombinerar dessa mål. LEVA förespråkar kombidammar för att få så stor miljönytta som möjligt. Bra åtgärder tar tid! Pga torkan har lantbrukarna har bråttom, de har inte tid att vänta. Långa handläggningstider kring stöd och tillstånd slår hårt mot deras verksamhet. Man testat en arbetsmodell gentemot dikningsföretagen, "minivattenråd".

Diskussion om biotop mfl. skydd för kombidammar - Kontraproduktiva regler?

Carina P: Lagtolkningar kan skilja sig mellan olika län. I Kalmar gäller ex. vis strandskydd endast för vattendrag och sjöar och ej för våtmarker i jordbrukslandskap. Skåne har valt att göra en striktare tolkning av lagen, därav det förslag som nu har kommit att avskaffa strandskyddet. Länsstyrelsen i Kalmar ser inte behov av lagändring då det beror på hur man tolkat lagen. Diskussion från Oskarshamn: Vattenverksamhet kan kräva dispens från strandskydd. Det brukar dock ej vara problem att få dispens.

Jan V: Det finns en otrygghet hos lantbrukare/markägare som ställer till det i relationen med myndigheter när åtgärder ska göras. Både frågetecken om bidrag, strandskydd, biotopskydd etc. Kombidammar gör med samhällsnytta än renodlade bevattningsdammar, men en kombidamm kan få biotopskydd vilket kan göra att lantbrukaren blir osäker och inte vill gynna biologisk mångfald etc.

Carina: Anlagda dammar (oavsett syfte) på över 1 ha får normalt sett aldrig biotopskydd. Biotopskyddet är till för att hindra att man lägger igen våtmarker. En våtmark med biotopskydd kan fortfarande användas för bevattning men man får då ej skada mångfalden eller djurlivet, tex genom att tömma den helt på vatten. Janne: Mindre dammar > 1 ha är lättare att bygga/få markägare med sig och många mindre sk. kombidammar i kombination kan användas för bevattning. Dock skapar biotopskyddet en osäkerhet hos markägare att utföra sådana åtgärder.

Mötet var överens om att förtydligande behövs för att inte jordbrukare/markägare ska bli rädda för att anlägga våtmarker på grund av biotopskydd och/eller strandskydd. Det är viktigt med enkel kommunikation som når ut. Tidningsartiklar riktade mot markägare för att tydliggöra vad som gäller?

Vi behöver även ta fram en tydlig definition av vad som gäller för "kombidammar". Fysiskt informationsmöte i fält med länsledningen? **Frågan delegeras till Kalmarsundskommissionens arbetsgrupp som återkopplar på nästa stygruppsmöte.**

LifeCarpeWater – Tobias Facchini

Denna projektansökan om Vattenhållande åtgärder i landskapet går långt tillbaka i tiden, 2017. Projektet blev först för stort och har nu landat i en ansökan som bara gäller Kalmar län.

OM det blir av största miljöprojektet i länet (bortsett från hamnsaneringen i Oskarshamn), ca 35 miljoner kronor på 5 år. Besked väntas från LIFE i **mars 2021**. Projektstart tidigast höst 2021. Vi bedömer sannolikhet 50/50 på att den ska gå igenom. Utmaningen var att beskriva innovationen, som ligger i metod snarare än fysiska åtgärder.

Catherine önskar bättre samverkan (delning via hemsida och liknande) så man vet när sådana här ansökningar är på gång. **Tobias delar ansökan.**

Ansökningar 2021 – Öppet för nya partners

Waterman – Tobias

Initiativ av Euroregion Baltic och ERB Water Core Group, där Roger är ordförande. Seed-money projekt om samarbete kring vattenfrågor i Södra Östersjöregionen. Ansökan fick maximala poäng i utvärderingen – något som aldrig tidigare hänt! Regionen sammanställer partners från länet, möjlighet för kommuner och andra aktörer att delta. Ett viktigt spår i ansökan är rening och återanvändning av vatten, så vi vill nå ut till VA-bolag och industrier intresserade av vattenåtervinning.

Catherine: LNU har genomfört [digitala workshops](#) om effektivt användande av industrivatten med en rad företag och kommunala bolag. **Dessa bör informeras om den pågående projektansökan.** Irene: – det pågår en EU-förordning om återanvändning av vatten, vattenmyndigheten bevakar denna.

Baltic Sea Feed – *Susanna*

LNU, Kalmar kommun och Västerviks kommun är med i detta Seed-money projekt som gäller använda alger och musslor till djurfoder. KTH är ledare för ansökan. Liksom alla skrivande-projekt finns möjlighet att hoppa på nu.

Fortsättning på LEVA – nytt kommunövergripande projekt? *Susanna/Janne*

Jan: Finns viljan från kommunerna att fortsätta LEVA? Isåfall måste finansiering från 2022 och framåt sökas i LOVA senast nu, 31/1 2021!

Håkan L: LRF vill vara partners i en sådan ansökan

Västervik har eget LEVA men samverkar gärna.

Carina: Länsstyrelsen tycker att arbetet är bra och vill att det ska fortsätta. Flaggar dock för att 1:11-anslaget LOVA/LEVA kan komma att halveras efter 2023.

Susanna gör utskick ett utskick med förfrågan kring intresse för partnerskap i denna ansökan.

Andra idéer/på gång?

Catherine: LNU planerar försök kring musselodling och odling av makroalger vid RWEs vindkraftspark utanför Kårehamn. Ta upp näring och studera hur biodiversiteten påverkas. På gång att söka pengar. Borgholms kommun är associerad partner.

Carina flaggar för LOVA och LONA ansökningar innan 31 jan 2021 resp. 1 dec 2020. Mycket pengar finns just nu, även för åtgärder mot jordar som läcker CO₂. Tex kan man återväta marker som inte längre odlas eller har dålig skogsproduktion.

Information från vattenråden – *Renate Foks*

vattenråd med en gemensam hemsida: www.vattenrad.se

Det händer mycket i vattenråden just nu. Många söker pengar men några hinner inte riktigt med. Covid-19 har skapat problem för vissa. Presentation med en sammanställning av pågående arbeten i varje vattenråd skickas ut (tidsbrist på mötet).

Kommentar om att det är synd att det inte fanns mer utrymme för att presentera om vattenrådets arbete då de gör mycket och viktigt arbete. **Vattenråden blir första punkt vid nästa möte.**

Övriga frågor

WSP har uppdrag av HaV att utreda hur ett handelssystem kring kväve och fosfor skulle kunna fungera för länderna runt Östersjön. Hur ser förutsättningarna från dem som i så fall skulle köpa och sälja dessa rättigheter (våra lantbrukare och kanske mest våra djurhållare?) Finns intresse av att vara med i en fokusgrupp? Håkan från LRF och Dennis Wiström från Västervik föreslogs. Anna skickar en förfrågan.

Bör inte KSK ha en gemensamma sida eller grupp för fildelning och annan intern information?

Olika varianter (externa och interna hemsidor sidor) har provats, men hittills inget som har fungerat pga. problem med olika behörigheter, programvaror och operativsystem. **Susanna får anlita ett proffs för att fixa detta.**

Kommentar: Det är positivt med webb-möte då det är lättare för att många att medverka på grund av stora avstånd i regionen.